

**РОЗВИТОК КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОЇ
ОСОБИСТОСТІ У МЕЖАХ СУЧАСНОЇ ОСВІТИ:
РЕАЛІЇ ТА ПЕРСПЕКТИВИ**

**МАТЕРІАЛИ
ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ
КОНФЕРЕНЦІЇ**

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Інститут модернізації змісту освіти
Національна академія педагогічних наук України
Національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова
Факультет педагогіки і психології
Київський університет імені Бориса Грінченка
Інститут післядипломної педагогічної освіти
Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини
Спеціалізована школа №31 I-III ступенів з поглибленим вивченням предметів
природничо-математичного циклу м. Києва
Приватний навчальний заклад «Колегіум «Олімп» м. Києва

**РОЗВИТОК КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОЇ ОСОБИСТОСТІ У
МЕЖАХ СУЧАСНОЇ ОСВІТИ: РЕАЛІЇ ТА ПЕРСПЕКТИВИ**

МАТЕРІАЛИ

Всеукраїнської науково-практичної конференції

**Київ
2018 р.**

Рекомендовано Вченою радою

Національного педагогічного університету імені М.П.Драгоманова

(протокол №10 від 27 лютого 2018 року)

Редакційна колегія:

Бондар Володимир Іванович – дійсний член НАПН України, доктор педагогічних наук, професор, заслужений працівник освіти України, декан факультету педагогіки і психології Національного педагогічного університету імені М.П.Драгоманова (*голова редакційної колегії*);

Марусинець Мар'яна Михайлівна – доктор педагогічних наук, професор, заслужений працівник освіти України, професор кафедри психології і педагогіки факультету педагогіки і психології Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова;

Матвієнко Олена Валеріївна – доктор педагогічних наук, професор, заступник декана з наукової роботи та міжнародних зв'язків факультету педагогіки і психології Національного педагогічного університету імені М.П.Драгоманова;

Митник Олександр Якович – доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри практичної психології факультету педагогіки і психології Національного педагогічного університету імені М.П.Драгоманова;

Овдієнко Ірина Михайлівна – кандидат психологічних наук, доцент, доцент кафедри психології і педагогіки факультету педагогіки і психології Національного педагогічного університету імені М.П.Драгоманова;

Шапошнікова Ірина Миколаївна – кандидат педагогічних наук, професор, заслужений працівник освіти України, заступник декана з навчально-методичної роботи, завідувач кафедри педагогіки і методики початкового навчання факультету педагогіки і психології Національного педагогічного університету імені М.П.Драгоманова.

Розвиток конкурентоспроможної особистості у межах сучасної освіти: реалії та перспективи:

матеріали всеукраїнської науково-практичної конференції; редакційна колегія: В.І.Бондар (голова)[та ін.] . – Івано-Франківськ: НАІР, 2018. – 292 с.

У збірнику містяться матеріали всеукраїнської науково-практичної конференції на тему: «Розвиток конкурентоспроможної особистості у межах сучасної освіти: реалії та перспективи». У запропонованих статтях та тезах представлено: зміст та показники розвитку конкурентоспроможної особистості; проблеми розвитку конкурентоспроможності особистості у межах дошкільної та загальної середньої освіти; технології становлення конкурентоспроможного вихователя, вчителя і психолога у процесі професійної підготовки.

Матеріали конференції адресовано студентам, вчителям загальноосвітніх навчальних закладів, викладачам ВНЗ, аспірантам і науковцям, які цікавляться названою проблематикою

17. Тушева В. В. Цінності у структурі професійної культури майбутнього вчителя / В. В. Тушева // Збірник наукових праць. – № 1. –Бердянськ : БДПУ, 2010. – С. 151–157.

18. Яницкий М.С., Серый А.В. Основные методологические подходы к изучению ценностно-смысловой сферы личности // Вестник Кемеровского государственного университета культуры и искусств. – 2012. № 19-1. – С. 82 – 97.

This work is devoted to the characterization of the value sphere of the individual as a structural component of competitiveness. Content of value orientations and personality competitiveness is disclosed in the article. The peculiarities of the formation of professional values at a competitive specialist are highlighted. The position is grounded that value orientations are the main component of the formation of a competent worker. The significance of value orientation as the factor of increasing the competitiveness of the personality is revealed.

Keywords: *competitiveness, value sphere, value*

УДК 373.2.014.6:005.342](045)

*Меленець Людмила,
кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри методики та психології
дошкільної і початкової освіти
Інституту післядипломної педагогічної освіти
Київського університету імені Борис Грінченка*

КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЬ ЗАКЛАДІВ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ ЯК УМОВА ЗАДОВОЛЕННЯ ПОТРЕБ В ЯКІСНИХ ОСВІТНІХ ПОСЛУГАХ

Акцентовано увагу на проблемі конкурентоспроможності закладів дошкільної освіти, визначено умови щодо задоволення потреб в якісних освітніх послугах.

Ключові слова: *конкурентоспроможність, заклади дошкільної освіти, якість освітніх послуг, якісна освітня діяльність.*

Суспільство розвивається завдяки ринковим відносинам. Успішність в ринковій економіці залежить від ефективності функціонування організації із численним внутрішнім розгалуженням та безпосередньо від тих, хто реалізує основні трудові функції. Тому особистість фахівця виступає тією основою, що визначає успішність підприємства взагалі, його конкурентоспроможність в галузі. Саме індивідуальні та професійні властивості фахівця визначають вирішення поставлених завдань, здібності організувати свою та інших роботу, уміння виходити із складних та незвичних ситуацій [5].

Завдяки зміні ціннісних орієнтацій (пріоритети, в яких живуть і працюють люди), умов розвитку особистості, змінюється й образ життя людей. Сьогодні характеризує конкурентоспроможність закладу як автономну організацію, що здатна перевершити конкурентів у заданих умовах. Конкуренція навчальних закладів визначається високим рівнем викладання та комфортними умовами навчання, що змогли створити у навчальному закладі за сприяння батьків, які ставлять за мету отримання дітьми якісної освіти [3].

Поняття «конкурентоспроможність», що запозичено із соціально-економічної сфери і відображає особливості ринкових відносин, які проявляються в умовах постійного підвищення якості продукції, варіативності пропозицій, боротьби за споживача, активно укорінюється в галузі освіти. Фахівці, що займаються введенням цього поняття в педагогічній тезаурус, при його визначенні акцентують увагу на опануванні соціально значущими професійними компетентностями, необхідними на сучасному ринку праці, та особистісній готовності до конкурентної боротьби та творчої самореалізації.

Конкурентоспроможність визначається соціальним замовленням. Державне замовлення обумовлено кількістю робочих місць, етнічно-географічним розташуванням соціальних груп, станом матеріально-технічного забезпечення закладів освіти, вимогами державної програми освіти в Україні, вимогами батьків та педагогічних колективів, які також виступають суб'єктами формування ринкового простору. Цей рівень формування попиту менш усвідомлений і цілеспрямований в управлінні освітніми процесами, але саме його існування

визнає перебіг та характер професійної діяльності спеціаліста, його предметну і особистісну готовність, здатність і спроможність щодо задоволення потреб в якісних освітніх послугах [1].

Науковці відмічають, що освітні послуги, які надають сьгодні освітні організації, виступають своєрідним товаром, який повинен зайняти відповідне місце на ринку, відповідати потребам людини й бути при цьому конкурентоздатним. У ході аналізу діяльності освітніх закладів було зазначено, що головною метою освітнього закладу, незалежно від рівня управління, на якому він функціонує, полягає в забезпеченні навчання, виховання й розвитку особистості, тобто кінцевим «продуктом» функціонування освітнього закладу є «живий» об'єкт, особистість – соціальна істота, яка включена в суспільні відносини і виступає суб'єктом цих відносин [4].

У 2013 командою фахівців Всеукраїнської Благодійної організації «Громадська соціальна Рада» реалізовано комплексне дослідження стану системи дошкільної освіти України, який містить узагальнений опис системи контролю якості надання послуг дошкільними навчальними закладами. Результати дослідження показали, що загальне сприйняття експертами якості надання послуг у дошкільних закладах є досить фрагментарним, здійсненим через сприйняття окремих показників: доступність, територіальне охоплення дітей дошкільними закладами, комфортність перебування дитини в закладі, формування у дитини компетентностей, ставлення дітей до вихователя, мікроклімат у групі, співпраця з батьками, рівень кваліфікації педагогічних кадрів, їхній досвід. Більшість експертів погоджується, що дошкільна освіта – це певна послуга, в якій є замовник, та відповідно, виконавець [2].

Надавати освітні послуги високого рівня може, безумовно, висококваліфікований спеціаліст, який налаштований бути посередником позитивних змін в особистості вихованців, постійно вдосконалює професійну майстерність.

Зміни у законодавстві, непередбачувані рішення засновника освітнього закладу, недофінансування та інші ризики в силі подолати лише команда.

Українські вчені визначають команду як групу, що характеризується цілеспрямованістю, узгодженою роботою спеціалістів, які працюють над вирішенням спільно визначеного комплексного завдання, використовують партнерські принципи взаємодії. До найбільш суттєвих характеристик конкурентоздатної команди освітнього закладу відносять такі: кожен член команди – конкурентоздатна особистість, кожен член команди сприймає конкуренцію як імпульс для забезпечення ефективної діяльності освітнього закладу та свого розвитку, кожен член команди робить ставку на постійне професійне та особистісне вдосконалення, всі члени команди намагаються підтримувати високий творчий потенціал (генерують оригінальні ідеї, спрямовані на розвиток особистості дітей). У результаті діяльності такої команди, стверджують дослідники, освітній заклад матиме високий авторитет та неповторний імідж на ринку освітніх послуг [4].

Серед існуючих команд закладів дошкільної освіти конкурентоздатних, спроможних діяти ініціативно, самостійно та креативно, не так вже й мало. У 2011 році було проведено моніторингове дослідження, ініційоване Міністерством освіти і науки України і спрямоване на з'ясування громадської думки щодо авторитету і ролі педагога в суспільному житті, тих чинників, які впливають на статус українського педагога, а також проблем, що потребують вирішення. Результати моніторингу демонструють комплекс факторів, які ускладнюють роботу педагога. Чільне місце серед них посіли соціальні (невмотивованість споживачів освітніх послуг), організаційні (матеріально-технічна база закладу покращується за рахунок батьків, навчально-методичне забезпечення – за рахунок самих педагогів), економічні проблеми.

Одним із базових висновків дослідження є те, що якість освіти залежить насамперед від якості та правильного добору педагогічних кадрів. Гарна оплата праці, постійне підвищення кваліфікації та різноманітні заохочення педагогів за досягнуті результати – характерні риси успішних систем. У багатьох країнах світу найвищі вимоги до рівня підготовки саме працівників дошкільних закладів. На думку директора педагогічного інституту в Стокгольмі, «найбільш кваліфіковані

педагоги мають працювати в дитячих садках та початковій школі, тому що тут педагог може багато чого зруйнувати» [2].

Погоджуємося з дослідниками, що саме на етапі професійного навчання закладаються підвалини майбутнього професійного та життєвого успіху, конкурентоспроможності педагога, здатного легко навчатися, пристосовуватися до мінливих умов професійної діяльності, спроможного працювати в команді, демонструвати/пропагувати громадськості якість освітньої діяльності – рівень організації, забезпечення та реалізації освітнього процесу, що забезпечує здобуття особами якісної освіти.

Висновки. Ситуація, коли батьки обирають заклад дошкільної освіти, конкурують за місце в ньому, визначає його конкурентоспроможність, основним критерієм оцінювання якого є якість і ефективність освітнього процесу, що базується на активності використання освітніх технологій, розвиненості інформаційного середовища, безпеці навчання, відкритості інформації.

Список використаних джерел

1. Бондар В. Механізми формування конкурентоспроможності особистості як фахової / В. Бондар, І. Шапошнікова // Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. Серія № 5. Педагогічні науки : реалії і перспективи : Зб. наукових праць / Укладач Машовець М. А. – Випуск 8. – К. НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2007. – 139-144.

2. Горський А. Є. Комплексне дослідження стану системи дошкільної освіти України. Аналітичний звіт / А. Є. Горський, І. В. Барматова, О. Б. Буданова, О. В. Овчар – К. : ФОРМ Кашталян Н. І. – 2013. – 118 с.

3. Завалевський Ю. І. Деякі підходи до оцінювання конкурентоспроможності вчителя / Ю. І. Завалевський // Освіта та розвиток обдарованості особистості. Серії : «Педагогіка» та «психологія», 2015. – № 10(41). – С. 58-60.

4. Карамушка Л. М., Філь О. А. Формування конкурентоздатної управлінської команди (на матеріалі діяльності освітніх організацій) : Монографія. – К. : Фірма «ІНКООС», 2007. – 268 с., іл.

5. Особистість у конкурентному середовищі : монографія / Г. А. Пальм, Т. В. Ткач, М. В. Сурякова, В. В. Кириченко, В. О. Бикова, О. П. Ілларіонова, О. О. Лоза / за заг. і наук. ред. Г. А. Пальм – Дніпропетровськ, Дніпропетровський університет імені Альфреда Нобеля, 2013. – 168 с.

The emphasis is on the competitiveness of pre-school establishments, the conditions for meeting the needs for quality educational services.

Key words: competitiveness, institutions of preschool education, quality of educational services, qualitative educational activity.

УДК 37.011.3-051: 006.332.4

Севастюк Мар'яна,
кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри педагогіки та
методики початкового навчання
факультету педагогіки і психології
НПУ імені М.П.Драгоманова

ПРОФЕСІЙНА СУБ'ЄКТНІСТЬ ЯК ПРОВІДНА ЯКІСТЬ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОГО ВЧИТЕЛЯ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ

В статті розглядається проблема формування конкурентоспроможного вчителя початкової школи, основною ознакою якого є здатність до постійного оновлення, саморозвитку, самореалізації, самовдосконалення. Це дало можливість розглядати інтегровану якість професійну суб'єктність як провідну складову конкурентоспроможної особистості. Становлення конкурентного вчителя можливе лише за умови формування його якостей суб'єктності як майбутнього професіонала вже під час професійного навчання. Суб'єктність як якість особистості формується за умови коли студент стає суб'єктом навчально-пізнавальної, а згодом і професійної діяльності. Перетворення студента із об'єкта педагогічного впливу під час навчальних занять на суб'єкта

ЗМІСТ

Вступ.....	3
------------	---

РОЗДІЛ 1.

ЗМІСТ ТА ПОКАЗНИКИ РОЗВИТКУ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОЇ ОСОБИСТОСТІ

Гончаренко Алла

Самопідготовка сучасного вихователя як чинник його конкурентоздатності	5
--	---

Кириченко Петро

Популяризація творчої самоініціативи вчителів-практиків у руслі пілотних проектів «Нова українська школа».....	13
--	----

Кочерга Олександр

Психофізіологічні особливості потенціалу особистості в досягненні професійного успіху	21
---	----

Лелюх-Степанчук Ольга

Емоційний інтелект як чинник становлення конкурентоспроможного фахівця.....	29
---	----

Лук'яненко Марина

Ціннісна сфера як складова конкурентоспроможної особистості	34
---	----

Меленець Людмила

Конкурентоспроможність закладів дошкільної освіти як умова задоволення потреб в якісних освітніх послугах	44
---	----

Севастюк Мар'яна

Професійна суб'єктність як провідна якість конкурентоспроможного вчителя початкової школи..... 49

Томаржевська Інна

Особистісна та емоційна зрілість як ознаки конкурентоспроможності фахівця..... 57

РОЗДІЛ 2

РОЗВИТОК КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ОСОБИСТОСТІ У МЕЖАХ ДОШКІЛЬНОЇ ТА ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ

Бондар Володимир

Проблеми, що потребують свого розв'язання в умовах реалізації концепції «Нова українська школа» 62

Володченко Алла

Інтелектуально-творчі уміння молодшого школяра як складова його конкурентоспроможності 70

Воронюк Ірина, Коротич Любов

Інноваційний розвиток навчального закладу: результати Всеукраїнського експерименту в Херсонській області 79

Глазунова Ірина

Формування конкурентоспроможної особистості у межах освітнього процесу опорного закладу 92

Зубалій Ніна, Осіпова Аліна

Психотерапевтична допомога молодшим школярам у подоланні страхів засобами ігротерапії..... 101

Зубалій Ніна, Хоменко Ірина

Подолання гіперактивності учнів 3 класу в контексті позитивної психотерапії 106

Комінарець Тетяна, Дроздовська Віра

Роль дорослого у формуванні емоційних та творчих здібностей дітей старшого дошкільного віку 110

Марченко Наталія

Розвиток конкурентноспроможної особистості у рамках позакласної роботи: музейні проекти 118

Митник Олександр

Розвивальне освітнє середовище навчального закладу як чинник становлення конкурентноспроможної особистості 122

Митник Олександр, Манзер Світлана, Цілик Наталя

Теоретико-методичні засади становлення іміджу особистості у межах навчально-виховного процесу ЗНЗ 130

Мовчан Наталія, Захаренко Лариса

Роль наступності у формуванні творчої особистості дитини 135

Онопрієнко Оксана

Реформування початкової освіти: сучасне бачення результатів навчання 141

Святенко Юлія

Діагностика емоційного стану дитини за допомогою проєктивної методики «картки з емоціями» 145

Шеремет Інесса, Челнокова Марія, Василенко Катерина, Гаврилюк Юлія

Особливості корекції негативних психоемоційних станів учнів молодшого шкільного віку як наслідків конфліктів у навчально-виховному процесі 152

РОЗДІЛ 3

СТАНОВЛЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОГО ВИХОВАТЕЛЯ, ВЧИТЕЛЯ І ПСИХОЛОГА У ПРОЦЕСІ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ

Бернацька Олена

Засоби формування професійної компетентності майбутнього учителя та психолога на заняттях з іноземної мови 158

Галінська Ольга

Формування готовності майбутніх учителів до проектування виховної діяльності з молодшими школярами 164

Гусєва Олена

Теоретичні засади підготовки майбутніх вчителів початкової школи до використання інтерактивних технологій 169

Жуковська Ірина

Особистісні якості майбутнього психолога як чинник професійного становлення конкурентоспроможного фахівця 174

Затворнюк Оксана

Становлення конкурентноспроможного психолога у позанавчальній діяльності ВНЗ 178

Коростишевська Ірина

Конкурентноспроможність майбутнього фахівця:
складові успіху 184

Лещинська Анна

Психологічні чинники розвитку творчої індивідуальності майбутнього
вихователя дошкільного навчального закладу 188

Лук'янчук Світлана

Самотійна робота студентів як чинник розвитку конкурентноспроможності
майбутнього фахівця..... 192

Лященко Тетяна

Формування когнітивно-операційного компоненту готовності практичного
психолога до професійної діяльності як складової становлення
конкурентноспроможного фахівця..... 197

Макаренко Ірина

Конкурентоспроможний вчитель як запорука забезпечення ефективної
індивідуальної траєкторії розвитку учня 202

Матвієнко Олена

Інтерактивні технології формування професійної компетентності майбутніх
фахівців початкової освіти 206

Маятіна Наталія

Проблема професійної самореалізації молоді в сучасних умовах..... 213

Пархоменко Наталія

Підготовка вчителя початкової школи як конкурентноспроможного фахівця в умовах реалізації Концепції «Нова українська школа»: виклики сьогодення і шляхи їх вирішення 217

Рашковська Ілона

Проблема конкурентоспроможності фахівця психолого– педагогічного напрямку в поглядах сучасних студентів 223

Савенко Ксенія

Підготовка майбутніх учителів початкової школи до впровадження інтерактивних технологій..... 232

Сова Олена

Вплив пленеру на становлення творчої особистості майбутнього художника-педагога 237

Тітяєв Володимир

Організаційно-методичне забезпечення розвитку комунікативної компетентності практичного психолога як складової конкурентноспроможної особистості 242

Тутова Тетяна

Підготовка майбутніх вчителів початкової школи до педагогічної взаємодії з гетерогенними групами учнів в контексті розбудови нової української школи 244

Чистяк Ольга

Розвиток у майбутніх психологів умінь щодо встановлення контакту з клієнтом 249

Янковська Інна

Естетичне виховання майбутніх вчителів початкової школи як
чинник конкурентоспроможності..... 254

Яценко Тамара, Галушка Любов, Біла Олена, Манжара Світлана

Використання візуалізованих репрезентантів у підготовці
психологів 265